

РЕШЕНИЕ

№ 173

гр. София, 17.03.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, НО Ш ВЪЗЗ. СЪСТАВ, в публично заседание на четвърти юли през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Мирослава Тодорова

Членове: Христинка Колева
ИРИНА СТ. СТОЕВА

при участието на секретаря Радка Ив. Георгиева като разгледа докладваното от Мирослава Тодорова Въззивно наказателно дело от частен характер № 20221100601495 по описа за 2022 година

Производството е по реда на глава XXI от НПК.

С присъда от 24.06.2021 г., постановена по н.ч.х.д. № 8303/2020 г. по описа на Софийски районен съд, Наказателно отделение, 106-ти състав, подсъдимият Д. М. Й. е признат за невиновен в това в периода 7.02.2020 г. – 8.02.2020 г. в гр. София на интернет страницата <https://www.24chasa.bg/novini/article/8163201> и в хартиено издание на вестник „24 часа“, в две идентични по съдържание статии със заглавие „Мъж с условна присъда и гаджето му обират с пушка младеж, връзват го за стол“, да е приписал извършването на престъпление „въоръжен грабеж“ на С. М. З. с изразите: „С пушка и нож младеж в условна присъда и гаджето му обраха мъж, когото нападнали в дома му и го вързали за стола. Нападението стА.ло на 4 февруари в София, дни преди да изтече изпитателният срок на грабителя Л.А. 22-годишният рецидивист и гаджето му С. З. влезли в дома на млад мъж, който бил забравил вратата отключена. Заплашили го с нож и пушка и с кабел го вързали за стол. Двамата откраднали телевизор, китарно кубе, монитор и смартфон, след което избягали. Бързо обаче ги хвА.ли“, като клеветата е разпространена чрез печатно произведение – вестник „24 часа“, и по друг начин – глобалната мрежа „Интернет“, поради което и на основание чл. 304 от НПК е оправдан по повдигнатото обвинение за извършено престъпление по престъпление по чл. 148, ал. 2, пр. 1, вр. ал. 1, т. 2, вр. чл. 147, ал. 1, пр. 2 от НК.

С присъдата е отхвърлен като неоснователен предявеният граждански иск от частната тъжителка С. З. срещу подс. Д. Й. за сумата от 5000,00 лева, представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди.

На основание чл. 190, ал. 1 от НПК частната тъжителка С. З. е осъдена да заплати на подс. Д. Й. сумата от 400,00 лева, представляваща разноски за адвокатско възнаграждение.

Срещу така постановената присъда са депозираны въззивна жалба и допълнение към нея от частната тължителка С. З. чрез повереника й, с които се иска отмяна на присъдата като неправилна – постановена в нарушение на процесуалния и материалния закон. Изложени са съображения за съставомерността на инкриминираното деяние от обективна и субективна страна, които се твърди, че не са били правилно оценени от районния съд. Твърди се, че СРС незаконосъобразно е отчел от правна страна, че в хода на първоинстанционното производство се е изяснило, че инкриминираната статия намира достатъчно фактическо основание в съществуващите към момента на нейното изготвяне данни за извършено престъпление и неговото авторство, както и че презумпцията по чл. 147, ал. 2 от НК е оборена от подс. Й., тъй като публикуваната от него информация е истинна. Посочва се, че първостепенният съд не е взел предвид всички събрани доказателства в тяхната съвкупност, като според повереника липсата на привлечение на частната тължителка С. З. като обвиняема за извършване на грабеж, както и липсата на осъждането й за това престъпление, обосновават квалифициране на действията по написване на процесната статия от подс. Й. като приписване на престъпление на тължителката, което не е извършила. Прави се искане за постановяване на нова присъда, с която подсъдимият да бъде признат за виновен и осъден по повдигнатото му обвинение, за уважаване на гражданския иск и за присъждане на направените от тължителката разноски за адвокатски хонорар и държавна такса.

Постъпил е и отговор на въззивната жалба от подс. Д. Й. чрез защитника му, в който се поддържа, че атакуваният съдебен акт е правилен, а въззивната жалба е неоснователна. Излагат се подробни съображения, че СРС правилно е приел от правна страна въз основа на събрания по делото доказателствен материал, че подсъдимият не е извършил престъплението по чл. 148, ал. 2, пр. 1, вр. ал. 1, т. 2, вр. чл. 147, ал. 1, пр. 2 от НК нито от обективна, нито от субективна страна. По същество се изтъква, че процесната статия е публикувана след проверка на съдържащата се в нея информация от страна на подсъдимия съгласно установената журналистическа практика и чрез използване на обективно съществуващи и възможни източници на информация, с оглед на което защитата смята, че е удовлетворен критерият на ВКС за професионална добросъвестност.

В закрито съдебно заседание въззивният съдебен състав по реда на чл. 327 от НПК е преценил, че за изясняване на обстоятелствата по делото не се налага събирането на допълнителни доказателства.

В хода на съдебното производство пред въззивната инстанция повереникът на частната тължителка С. З. поддържа жалбата и прави искане за отмяна на атакуваната присъда и постановяване на нова, с която подс. Д. Й. да бъде признат за виновен по повдигнатото му обвинение, да бъде уважен гражданският иск в цялост, ведно със законната лихва от датата на деянието, както и да бъдат присъдени направените по делото разноски на доверителката му. Излага съображения, че първостепенният съд не е изложил мотиви защо приема, че не са осъществени признаците от състава на престъплението, за което е повдигнато обвинение на подсъдимия, като не ставало ясно дали СРС приема липса на деяние, дали деянието не е извършено виновно или дали деянието не съставлява престъпление. Изтъква, че правото на чест и достойнство на личността, както и правото на добро име, са сред основните неотменими права на гражданите съгласно КРБ, които се ползват с по-висока степен на защита от правото на изразяване на свободно мнение.

Защитникът на подсъдимата излага съображения, че въззивната жалба се отклонява съществено от предмета на наказателното производство и твърденията в частната тължба за невярност на публикуваната информация. Посочва, че в хода на първоинстанционното съдебно следствие защитата е доказала, че публикуваната

информация е вярна с официален източник на информация МВР, а по отношение на личните данни информацията е била предоставена от прокуратурата. Изтъква, че съгласно практиката на ВКС, когато има висящо наказателно, дисциплинарно или друго производство, от което лице търпи вреди, вредите не са в пряка и непосредствена причинна връзка със статиите, които отразяват този процес.

Подс. Д. Й., редовно призован, не се явява и не изразява становище по съществуването на жалбата.

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, Ш-ти въззивен състав, след като обсъди доводите във въззивната жалба, нейното допълнение, отговора на жалбата, както и тези, изложени в съдебното заседание от страните, и сам служебно провери правилността на присъдата съобразно изискванията на чл. 314 НПК, намира за установено следното.

Въззивната жалба е подадена в законоустановения срок от надлежно легитимирА. стрА. срещу съдебен акт, който подлежи на въззивен съдебен контрол, поради което е допустима.

РазгледА. по същество, жалбата е неоснователна.

За да постанови присъдата си, първоинстанционният съд е събрал всички относими към предмета на делото доказателства чрез **гласните доказателствени средства**: обясненията на Д. М. Й. (л. 128-129 от съд. д.) и показанията на свидетелите Б.М.Р. (л. 129-130 от съд. д.), Д. Г.Н. – З. (л. 130-131 от съд. д.), К.Б.К. (л. 148-149 от съд. д.), А. Н.М. (л. 149-150 от съд. д.), П.К. Л. (л. 158-159 от съд. д.) и Й.П.А. (л. 160 от съд. д.), **писмените доказателства**: копие на първа страница на вестник „24 часа“, бр. 36 от 08.02.2020 г. (л. 8 от съд. д.), копие на страница 8, Раздел „Криминален“ на вестник „24 часа“, бр. 36 от 08.02.2020 г. (л. 9 от съд. д.), портфолио на С. З. (л. 10-13 от съд. д.), копия от интернет страници от статия със заглавие „Мъж с условна присъда и гаджето му обират с пушка младеж, връзват го за стол“ (л. 14-16 от съд. д.), удостоверение от Софийска районна прокуратура с изх. № УД-27280/23.06.2020 г. (л. 17 от съд. д.), разпечатки от интернет страницата „Джобс.бг“ (л. 30-34 от съд. д.), копия на електронна кореспонденция (л. 35-43 от съд. д.), копия на медицинска документация (л. 44-45 от съд. д.), копие на публичен информационен бюлетин на МВР (л. 78 от съд. д.), копия на вътрешен ежедневен бюлетин на 4 РУ – СДВР и СДВР (л. 87-124 от съд. д.), справки от НДБ „Население“ (л. 141, 143 и 145 от съд. д.), материалите по ДП № 170/2020 г. по описа на 4 РУ – СДВР.

Въззивният съд след собствен комплексен А.лиз на всички събрани по делото доказателства намира, че установената фактическа обстановка от районния съд е обоснова. и почива на вярна и добросъвестна интерпретация на събраните по делото доказателства, А.лизирани в тяхната съвкупност.

Правилно районният съд е установил, че подсъдимият Д. М. Й. е роден на ***** г. в гр. София, българин, български гражданин е, с висше образование, неженен, неосъждан, работи като репортер в сектор „Криминален“, отдел „Новини от България“ в „168 ЧАСА“ ЕООД. Дружеството притежава правата върху издаването на вестник „24 часа“ и поддържа веб страницата <https://www.24chasa.bg>.

На 4.02.2020 г. било образувано досъдебно производство № 228ДПК-170/2020 г. по описа на 4 РУ – СДВР на основание чл. 212, ал. 2 от НПК за това, че около 19:00 часа на 3.02.2020 г. в гр. София, ул. *****“, апартамент № 22, през незаключена входна врата било проникнато в апартамента и били отнети чужди движими вещи – един брой телевизор марка „ПА.соник“, един брой звуков усилвател марка „Краун“, един брой монитор за компютър марка „Леново“ и един брой мобилен телефон марка „Самсунг“, модел „Галакси Ес 6“, от владението на М.Й.З., без негово съгласие, с

намерение противозаконно да бъдат присвоени, като била използвана сила и заплашване – пострадалият бил заплашен с пушка и нож и бил вързан с кабел – престъпление по чл. 198, ал. 1 от НК.

На свидетелите Й.А. и П. Л. – полицейски служители при 4 РУ – СДВР, било възложено по посоченото досъдебно производство да установят извършителите на деянието. При проведени оперативно-издирвателни мероприятия на 4.02.2020 г. били задържани за срок от 24 часа по реда на ЗМВР частната тъжителка С. М. З. и Л.Д.А. Частната тъжителка З. признала пред св. Л., че двамата с А. са отнели посочените вещи, които се намират в дома на Л.А. откъдето по-късно същия ден били иззети с протокол за претърсване и изземване в условията на неотложност.

На 5.02.2020 г. частната тъжителка С. З. била разпитана като свидетел от разследващ полицай при 4 РУ – СДВР, като в показанията си подробно описала как извършили грабежа с Л.А. На същата дата с постановление на прокурор при СРП Л.А. бил привлечен като обвиняем за извършване на престъпление по чл. 198, ал. 1 от НК и спрямо него била взета мярка за неотклонение парична гаранция.

На 6.02.2020 г. на интернет страницата на МВР в Информационен бюлетин била публикувана следната информация: „За ден служители на Четвърто РУ разкриха извършителите на грабеж. На 4 февруари, около 15.50 часа, млад мъж съобщил в Четвърто РУ, че предния ден непознати момче и момиче проникнали през незаключена врата в жилището, което ползва под наем. Заплашили го, привели го в безпомощно състояние и завързали ръцете му. По-късно потърпевшият установил, че липсват телевизор, звуков усилвател, монитор и мобилен телефон. В резултат на стартиралите незабавно оперативно-издирвателни действия са установени и задържани извършителите – 22-годишен, криминално проявен мъж, и млада жена. След доклад на събраните материали в Софийска районна прокуратура, мъжът е привлечен като обвиняем по чл. 198 от НК. Наложена му е мярка „парична гаранция“ в размер на 300 лева“.

Същия ден, в който бил публикуван Информационният бюлетин, подс. Д. Й. прочел съдържанието му и проявил интерес към тази информация, тъй като единият извършител на деянието била млада жена, което му се сторило необичайно за посочения вид престъпления. Решил да напише статия по темата, като преди това проверил информацията, свързвайки се с прокурор при Софийската районна прокуратура. Последният потвърдил достоверността на публикуваните факти и казал на подсъдимия имената на извършителите.

Впоследствие подс. Д. Й. казал на колегите си – свидетелите А. М. и К.К. за намерението си да напише статия за извършеното деяние. Св. М. и св. К. също извършили проверка на съобщената от МВР информация и на сведението от прокурора при СРП чрез други служители към СДВР и получили потвърждение за верността й.

На 7.02.2020 г. статия, написана от подсъдимия, била публикувана на интернет страницата <https://www.24chasa.bg/novini/article/8163201> със заглавие: „Мъж с условна присъда и гаджето му обират с пушка младеж, връзват го за стол“, която била със следното съдържание: „С пушка и нож младеж в условна присъда и гаджето му обраха мъж, когото нападнали в дома му и го вързали за стола. Нападението станало на 4 февруари в София, дни преди да изтече изпитателният срок на грабителя Л.А. 22-годишният рецидивист и гаджето му С. З. влезли в дома на млад мъж, който бил забравил вратата отключена. Заплашили го с нож и пушка и с кабел го вързали за стол. Двамата откраднали телевизор, китарно кубе, монитор и смартфон, след което избягали. Бързо обаче ги хванали. Оказало се, че Л. вече е осъждан за грабеж. Той има

условна присъда от 1 година с 3 г. изпитателен срок за нападение във Варна. Той изтича на 14 февруари т.г. Веднъж пък му се разминало, след като ги хВА.ли с дрога, но съдът решил, че става дума за маловажен случай. Въпреки досието на Л., съдът го е пуснал срещу гаранция от 300 лв. С. не е обвинена“. На следващия ден статия с идентични заглавие и съдържание била публикуВА. и в печатното издание на вестник „24 часа“. Като автор на двете публикации било посочено личното и бащиното име на подсъдимия – Д. М..

На 12.02.2020 г. в присъствието на упълномощен процесуален представител С. З. била разпитА. повторно като свидетел от разследващ орган при 4 РУ – СДВР по досъдебно производство № 228ДПК-170/2020 г. При този разпит тъжителката заявила, че не поддържа дадените от нея преди това показания, както и че се възползва от правото си по чл. 121, ал. 1 от НПК да не дава показания по въпроси, отговорите на които биха уличили в извършване на престъпление нея, нейни възходящи, низходящи, братя, сестри, съпруг или лице, с което се намира във фактическо съжителство.

В средата на февруари 2020 г. св. Б..М, който познавал тъжителката и родителите ѝ, попаднал в интернет на публикуВА.та от подс. Й. статия. Св. М. свързал съдържащата се в нея информация с личността на С. З., тъй като в публикацията били написани нейните имена. Затова се обадил по телефона на майката на тъжителката – св. Д. Н.-З., и ѝ споделил за прочетеното. Тогава св. Н.-З. уведомила дъщеря си за статията.

След като разбрала за публикацията, частната тъжителка З. се почувствала засегната и на 26.06.2020 г. подала частна тъжба срещу подс. Й., въз основа на която било образувано настоящото наказателно производство.

С постановление от 8.02.2021 г. на прокурор при СРП по ДП № 228ДПК-170/2020 г. по описа на 4 РУ – СДВР на основание чл. 243, ал. 1, т. 1 от НПК и чл. 244, ал. 1, т. 2 от НПК воденото срещу Л.А.наказателно преследване за престъпление по чл. 198, ал. 1 от НК било прекратено поради недоказаност на обвинението, а наказателното производство – спряно поради неразкриване на извършителя на деянието.

Въззивният съд намира, че при извеждане на релевантната фактическа обстановка от районния съд не са допуснати процесуални нарушения при формиране на вътрешното му убеждение, тъй като са А.лизирани всички доказателствени материали, без някои от тях да са били безпочвено подценени или игнорирани за сметка на други, нито са допуснати логически грешки при обсъждането им.

При установяване на относимите факти, свързани с въпроса извършено ли е инкриминираното деяние от подс. Д. Й., първоинстанционният съд е А.лизирал подробно доказателствената съвкупност, в която с решаващо значение са писмените доказателства, обясненията на подс. Д. Й. и показанията на свидетелите К.К., А. М., П. Л. и Й.А., които са еднопосочни, логически съответни и взаимнодопълващи се.

При извършване на собствения си доказателствен А.лиз въззивният съд като втори съд по фактите на свой ред кредитира писмените доказателства, приобщени по делото – копия на страница 8, Раздел „Криминален“ на вестник „24 часа“, бр. 36 от 08.02.2020 г. и на интернет страници от статия със заглавие „Мъж с условна присъда и гаджето му обират с пушка младеж, връзват го за стол“, от които се изяснява съдържанието на публикуВА.та на интернет страницата и в хартиеното издание на вестник „24 часа“ статия, написА. от подс. Д. Й.. Фактът, че подсъдимият е автор на двете публикации, който се извежда въз основа на оповестяването на името му в публикацията, не се оспорва от страните. Безпротиворечиво от събраните доказателства се изяснява както журналистическата професия на подсъдимия, така и

конкретният факт, че той е написал инкриминираната статия в изпълнение на служебните си задължения.

Същественият фактически въпрос от тук нататък е обхватът на проверката, която подсъдимият е извършил, преди да представи текста си за публикуване.

В тази насока ценен доказателствен източник безусловно са обясненията на подсъдимия, при чиято проверка съдът е длъжен неизбежно да съобразява специфичната им правна природа. По принцип обясненията на подсъдимия винаги изискват внимателна преценка за достоверност, тъй като освен важно доказателствено средство са и средство за защита, необвързано със задължение за установяване на истината. При съблюдаване на правилата за доказателствената тежест по чл. 103, ал. 1 – ал. 3 НПК, за да бъдат приети за достоверни обясненията на подсъдимия, не се изисква те да намират подкрепа, а да не се опровергават от несъмнено установени доказателства или да не се дискредитират на собствено основание поради неясноти, необясними празноти или тъй като съдържат обективно невъзможна версия. Същевременно съгласно изискванията на чл. 103, ал. 1 и ал. 2 НПК, които са приложими за всички наказателни производства, включително и образуванията по тълба на пострадалите, и за всички обвинения, доказателствената тежест в наказателния процес лежи върху страната, повдигнала обвинението пред съда, независимо от естеството на обвинението и фактите, които подлежат на доказване. Според процесуалната позиция на тължителката и нейния повереник обвинението е доказано, защото подсъдимият не е доказал истинността на фактите в статията относно участието ѝ в престъплението грабеж, за което е изнасял информация. Върху този довод е поставен и основният акцент на линията на обвинението и е определена степента на процесуалната активност на тължителката и повереника. Независимо от разяснените правила на доказателствена тежест, се налага за пълнота да бъде направена съпоставка между тежестта на доказване в наказателния и гражданския процес, защото тя допълнително изяснява защо очакванията на тължителката от наказателния процес са неоправдани, доколкото са правно незащитими. Общото между прилагането на института на доказателствената тежест и в двата процеса е, че неговата функция е да осигури решаване на правния спор, респективно на доказаността на обвинението, при хипотеза на недоказване на определени факти. По този начин се осигурява възможността съдът да изпълни задължението си да се произнесе по предмета на делото независимо от процесуалното поведение на страните. Съдът не може да откаже да правораздава заради бездействието на страните и затова недоказаният факт се счита ненастъпил. От тук нататък следват различията. В гражданския процес всеки доказва фактите, от които извлича благоприятните за себе си правни последици, но в наказателния процес, който е конструиран по коренно различен начин заради преследвания резултат – ангажиране на най-тежката санкционна отговорност, тежестта да докаже фактите, обосноваващи обвинението, се понася от този, който го е повдигнал и който го поддържа. Това основно положение се извлича от процесуалната гаранция, осигуряваща на обвиняемия ефективно упражняване на правото му на защита, а именно – презумпцията за невиновност, която е и конвенционално гарантирана (чл. 6, пар. 2 ЕКПЧ). НПК изрично закрепва положението, че не могат да се правят изводи във вреда на обвиняемия от това, че той не е успял да докаже възраженията си. В тази насока е красноречиво и развитието на нормативната уредба на престъплението клевета. Наказателният кодекс от 1951 г. след изменението му от 1956 г. в чл. 166, ал. 3 предвижда, че деецът трябва да докаже истинността на твърденията си, ако иска да се освободи от наказателна отговорност. Редакцията на чл. 147 от актуалния Наказателен кодекс, съпоставена с чл. 103 НПК, еднозначно показва, че подсъдимият в наказателния процес никога не носи доказателствена тежест, нито от някакъв стадий ЗА.пред може тя да се прехвърли върху него. Поради това и чл. 147, ал.

2 НК постановява, че деецът не се наказва, не “ако той докаже”, а ако “се докаже” истинността на разгласените обстоятелства. Вярно е, че тази норма въвежда т.нар. *exsertio veritatis* (възражение за истинност) и възможността чрез активно поведение подсъдимият да се защити, като докаже верността на твърденията си. Но от начина, по който е формулирана, сега разпоредбата и от историческото ѝ тълкуване, се извежда, че правилното ѝ разбиране е в съгласие с основните принципи за справедлив наказателен процес по чл. 6 ЕКПЧ, в който за подсъдимия не възникват неблагоприятни последици при пасивно поведение.

Посочените принципни съображения установяват първото изискване пред частната тъжителка за успешно реализиране на обвинителната функция – да докаже, че твърденията в статията не са верни. Но в настоящия случай, с оглед спецификата на процесното обвинение, което е за извършване на клевета в журналистическа публикация, това не е достатъчно за обосноваване на престъпна съставомерност. Криминализацията на клеветата е предвидена като една от юридическите гаранции, осигуряващи закрилата на достойнството на личността срещу злоупотреба с конституционните права на информация, на свобода на изразяване, в частност – на разпространяване на информация, в случаите в които словесното изразяване не представлява квалификация или оценка, а целенасочено разпространяване на неверни и позорящи факти. Поради това и се изисква нещо повече – да бъдат събрани доказателства, че чрез публикацията подсъдимият е злоупотребил с професионалната си дейност, като е съзнавал, че обстоятелствата в текста му са неверни, но го е публикувал не за да се информира обществото, а за да злепостави тъжителката и така да ѝ навреди.

Изхождайки от това принципно разбиране, въззивният съд след самостоятелен А.лиз на обясненията на подс. Д. Й. прие, че няма основание за тяхното дискредитиране. Обясненията на подсъдимия са консистентни, последователни и намират подкрепа както в гласните доказателствени средства, отнасящи се до същите обстоятелства, така и в писмените доказателства, събрани и проверени по делото. Поради това правилно районният съд е извел въз основа на обясненията повода за написване на процесната статия и извършените от подсъдимия действия по проверка на фактическите твърдения, които се съдържат в текста. В обясненията си подс. Й. посочва източниците, от които е получил информацията, изложена в статията, отнасяща се до частната тъжителка С. З., и неговият разказ кореспондира с приетите писмени доказателства за това, че информацията за деянието се основава на съобщение в публичния информационен бюлетин на МВР, на вътрешния ежедневен бюлетин на 4 РУ – СДВР и материалите по ДП № 228ДПК-170/2020 г. по описа на 4 РУ – СДВР. Наред с това, обясненията на подсъдимия намират подкрепа и в показанията от свидетелите К.К. и А. М.. Въззивният съд отчете, че последните са колеги на подсъдимия, което може да бъде свързано със заинтересованост от изхода на делото – и поради личните колегиални отношения с подсъдимия, и поради служебната зависимост от медията, в която е публикувана инкриминираната статия. Тази особеност на показанията не ги дискредитира изначално, но изисква критична и внимателна проверка на въздействието на заинтересоваността на свидетелите върху обективността на пресъздадените от тях твърдения. Такава проверка се извършва, като се изследва

вътрешното съдържание на показанията и отношението им към несъмнено установените по делото обективни факти, чието съществуване не зависи от волята на страните. В настоящия случай въззивният съд констатира, че показанията на свидетелите К. и М. кореспондират помежду си и с обясненията на подсъдимия, като същевременно съдържанието им не показва вътрешни противоречия и неясноти. Освен това заявеното от тези свидетели, че преди да напише процесната статия подс. Й. разговарял с прокурор, запознат с разследването, съответства освен на обясненията на подсъдимия така и на факта, че той от продължителен период от време упражнява професията в криминалния ресор, което предполага установяване на контакти с лица от полицията и прокуратурата, както и на установените отрицателни факти, че подсъдимият не е познавал споменатите в статията лица, включително тъжителката, нито се установява да е искал да я злепостави по други причини, а действително разследването към този момент е било съсредоточено тъкмо в нея и нейния приятел. Последният факт подсъдимият би могъл да знае само от хора, които са запознати с хода на досъдебното производство.

Същевременно естеството на журналистическата дейност, по-специално тази в криминалния ресор, оправдава защитата на информаторите, включително чрез тяхната анонимност, стига, разбира се, събраните доказателства да не установяват, че анонимността е привидна и източници не съществуват, както не е процесният случай, видно от материалите по ДП № 170/2020 г. на 4 РУ-СДВР. Тази засилена защита на източниците е в обществен интерес, защото предоставяните то тях данни за потенциална престъпност представляват чувствителна информация, която може да ги постави в опасност.

Поради това съдът намира, че обосновано районният съд е дал вяра на показанията на свидетелите К.К. и А. М., че след като подс. Й. им споделил, че проявява интерес към извършения грабеж, тъй като един от извършителите е жена, те допълнително проучили случая чрез свои източници, които потвърдили имената на разследваните. За да се приемат за достоверни тези показания, както и обясненията на подсъдимия, за обхвата на извършената проверка, свързана с отразения грабеж и лицата, които се разследват като извършители, от значение е и фактът, че по делото са събрани показанията на полицейски служители – свидетелите Й.А. и П. Л., които възпроизвеждат факти от разследването, уличаващи частната тъжителка и Л.А. Св. Л. разказва, че пред него двамата са признали съпричастността си в грабежа, като са изложили конкретни детайли за ролята на всеки от тях, механизма на деянието, местонахождението на отнетите вещи – в дома на Л.А. откъдето след това те действително били иззети от полицейските служители, което кореспондира с приобщените по делото материали по ДП № 228ДПК-170/2020 г. по описа на 4 РУ – СДВР.

От показанията на свидетелите Б.М и Д. Н.-З. се установява как и кога те и частната тъжителка узнали за процесната статия и нейното съдържание, както и че оповестяването на съпричастието на тъжителката към престъпление силно я разстроило. От тези показания обаче не се установяват факти, свързани с неверността на инкриминираните твърдения.

Остатъчните доказателства не съдържат значими противоречия помежду си, поради което не е необходимо да бъдат обсъждани поотделно по аргумент за противното от чл. 305, ал. 3 от НПК.

С оглед изложените съображения по доказателствената съвкупност настоящата съдебна инстанция намира, че събраните по делото доказателствени материали са обсъдени съгласно изискванията на чл. 305, ал. 3 от НПК от първия съд, който не е

допуснал превратното им тълкуване, поради което вътрешното му убеждение по фактите е правилно формирано и не може да бъде променяно или замествано.

Въз основа на вярно установената фактическа обстановка в съответствие с материалния закон районният съд е приел, че подс. Д. Й. не е осъществил състава на престъплението по чл. 148, ал. 2, пр. 1, вр. ал. 1, т. 2, вр. чл. 147, ал. 1, пр. 2 от НК. Въззивният съд споделя крайния правен извод на първата инстанция, като допълни и частично коригира изложените от нея съображения в частта относно доказателствената тежест.

Клеветата е накърняване на обществените отношения, гарантиращи спазването на конституционната забрА. за накърняване на достойнството на човешката личност, която стои в основата на самоосъзнаването на личността като пълноценна и свободна. За да е осъществен престъпният състав, е необходимо деецът съзнателно да съобщи на друго/други лица неистинни позорящи обстоятелства, свързани с личността на пострадалия, в частност – да му припише престъпление, което пострадалият не е извършил. Престъплението е формално и то е довършено от момента, в който друго лице възприеме и осъзнае предадената му от дееца позорна информация за пострадалия. Подобно деяние е в достатъчна степен общественоопасно по смисъла на чл. 10 ЕКПЧ само поради обективната си годност да застраши нечия репутация и добро име, обекти на защита на лични субективни права. Поведението на дееца е от естество да засегне споменатите неимуществени блага на личността, респ. обществените отношения, които ги защитават, само ако се разпространяват твърдения, които проверено са неистинни и деецът осъзнава това, като зад паравА. на свободата на изразяване той цели злепоставяне на пострадалия. В съдебната практика, както и в правната доктрина, безпротиворечиво и последователно се приема, че предмет на клевета могат да бъдат единствено твърдения с конкретно съдържание, които носят информация за точно определени обстоятелства, време, място, лице (явление от миналото и настоящето). Тези обстоятелства следва да бъдат позорни, т. е. недостойни от гледна точка на общоприетите морални разбирания и да предизвикват еднозначна негативна оценка на обществото или в частност да представляват приписване на престъпление. На следващо място тези факти трябва обективно да бъдат съобщени, а не да се извеждат чрез предположения, асоциации, интерпретации или други форми на субективна психическа дейност.

В конкретния случай на подс. Д. Й. е повдигнато обвинение за това, че е приписал на частната тържitelка престъпление – въоръжен грабеж в съучастие с друго лице, в статия, която е била разпространена чрез печатно произведение – вестник „24 часа“, и по друг начин – глобалната мрежа „Интернет“.

Видно от изложената фактическа обстановка и доказателствения А.лиз, първостепенният съд, както и настоящият, не е провеждал пълно доказване относно това, дали изложените в статията фактически твърдения за извършен грабеж на 3.02.2020 г. са верни. За да бъде извършена подобна констатация, се изисква да бъде изяснена обективно, всестранно и пълно истината за събитието – извършен ли е грабеж, и ако да – кои са действителните извършители. Грабежът е престъпление е от общ характер, което изисква съгласно чл. 191 НПК провеждане на досъдебно производство, за да бъде разкрита обективната истина. Това означава, че законът предпоставя, че без подготвителна фаза преди съдебната, в която прокурорът и разследващите органи събират доказателства, включително използвайки оперативни методи, престъплението не би могло да бъде установено. В процесния случай досъдебно производство е било образувано, т.е. компетентните органи са приели, че съгласно чл. 211 НПК са налице достатъчно данни за наличие на основателно предположение, че е извършено престъпление. Нещо повече – приели са, че са налице

и достатъчно доказателства за виновността на Л.А. в извършване на престъпление от общ характер и той е бил привлечен като обвиняем на основание чл. 219 НПК. Същевременно полицейският служител св. П. Л. твърди, че частната тъжителка е разказала пред него за своето и на Л.А. съпричастие към грабежа. Факти за съпричастие към престъплението се извеждат и при извършеното претърсване в дома на Л.А. при което са открити вещи, предмет на разследваното престъпление, за което е съставен в протокол.

Това са несъмнените факти от обективната действителност към датата на процесната публикация, които безусловно не са достатъчни, за да изяснят истината за събитието от 3.02.2020 г.

Впоследствие с постановлението на СРП от 4.02.2021 г. е прекратено наказателното производство по отношение на Л.А. като в мотивите на постановлението е прието, че С. З., която първоначално е била склонна да съдейства на органите по разследването, впоследствие категорично отказала да дава каквито и да било показания, позовавайки се на чл. 121 НПК. Посочено е и че друг свидетел – Д., който първоначално е заявил, че е помогнал на З. и А. да пренесат вещи с неговия автомобил до дома на А., след това е заявил, че не помни подробности. Отражено е и това, че пострадалият от престъплението е отказал да бъде съпоставен с обвиняемия в очна ставка. Прието е за установено обаче, че бащата на обв. А. в показанията си е съобщил, че синът му и неговата приятелка С. З. са донесли намерените вещи в жилището, обитавано от него и от сина му. В заключение прокурорът е приел, че наказателното производство следва да бъде прекратено поради недоказаност спрямо Л.А. и да бъде спряно поради неразкриване на извършителя.

От тези факти за движението на досъдебното производство след публикацията се изяснява релевантното обстоятелство, че истината за това извършено ли е престъпление и от кого не е установена от компетентните органи на досъдебното производство, защото наказателното производство не е приключило. Освен това, доколкото постановлението за прекратяване спрямо Л.А. не е било предмет на съдебен контрол, това означава, че то не е придобило стабилитет и може да бъде отменено по реда на чл. 243, ал. 10 НПК. Поначало постановленията на прокурора нямат сила на пресъдено нещо, стабилизират се само тези, които са били потвърдени с влязъл в сила съдебен акт.

От изтъкнатото развитие на досъдебното производство следва значимият обективен факт, че частната тъжителка не е доказала по несъмнен начин, че престъплението клевета е извършено от обективна стрА. от подсъдимия, т.е. че несъмнено по делото е установено, че тя не е съпричастна към престъплението грабеж, споменато в публикацията. Тъжбата почива на неправилното разбиране, че за да бъде доказано обвинението за приписване на престъпление, което пострадалият от клеветата не е извършил, е достатъчно да бъде установено, че тъжителката не е привлечА. в качеството на обвиняема за грабеж, а наказателното производство спрямо Л.А. е прекратено поради недоказаност. За да бъде успешно проведено обвинението за клевета в процесния случай, се изисква по несъмнен начин да бъде доказА. неверността на факта, че тъжителката е съпричастна към извършването на престъплението грабеж или че то изобщо не е било извършено. Подобно доказване частната тъжителка не е провеждала. Логическата грешка в осъществяване на процесуалната ѝ позиция произтича от позицията, че решаващият факт за

инкриминираното обвинение е свързан с това, че тъжителката не е осъдена. Вярно е, че за реализиране на наказателната отговорност за престъплението грабеж е необходимо да бъде установено по несъмнен начин както извършването на престъплението, така и неговото авторство. Вярно е, че в настоящия случай тези въпроси не са решени в рамките на наказателен процес. Презумпцията за невиновност е основен принцип на наказателния процес и тя обвързва неговите органи със забрА.та да не третират никого като виновен преди решаването на въпросите за деянието и вината с влязъл в сила съдебен акт. От правната рамка на наказателноправната защита обаче не следва забрА. да се отразяват факти за престъпления преди да е приключил наказателния процес или дори преди да е започнал, ако журналистът разполага с информация от няколко надеждно осведомени източници както относно деянието, така и за неговото авторство. Това положение следва от обществената задача на журналистиката в демократичното общество да информира гражданите, включително и като част от механизмите за контрол върху публичните власти в обществен интерес, например – за да привличат вниманието върху дейност на органите на досъдебното производство, която не покрива изискванията за професионално свършена работа. Добросъвестното представяне на информация по неприключило наказателно производство в журналистически материал изисква да бъде упоменато, че въпросите не са решени окончателно с влязла в сила присъда. Видно е от текста на процесната публикация, че подсъдимият е посочил процесуални факти за започнало наказателно производство и изрично е отбелязал, че частната тъжителка не е привлечена като обвиняема. Всички тези факти са верни, което е установено от писмените доказателства, изводими от приобщеното ДП № 170/2020 г. на 4 РУ-СДВР.

С оглед спецификата на обвинението се налага да бъде изяснен още един въпрос.

Поначало изпълнителното деяние на клеветата по основния състав на чл.147 НК е осъществено, когато деецът разгласи неистински позорни обстоятелства за друго или му припише престъпление, което той не е извършил. От единствено допустимото стриктно тълкуване на текста на наказателноправната разпоредба се установява, че, за да бъде деянието съставомерно, се изисква позорните обстоятелства да бъдат изнесени като установени от самия деец или когато деецът само привидно се позовава на други източници на информация, каквито в действителност не съществуват, за да придаде вид на собственото си твърдение, че представлява чуждо изказване, което той само представя пред трети лица.

Потвърждение, че това тълкуване съответства точно на заложения в правната норма смисъл, е различният подход, който е използван от законодателя при формулиране на правото на информация в чл. 41, ал. 1 от Конституцията на Република България (Конституцията) и на неговите допустими ограничения и на по-обемното по съдържание комуникационно право на свободно изразяване на мнение по чл.39 от Конституцията. Съгласно чл.41, ал. 1 от Конституцията всеки има право да търси, получава и разпространява информация, като осъществяването на това право не може да бъде насочено срещу правата и доброто име на другите граждани, както и срещу националната сигурност, обществения ред, народното здраве и морала.

Ограниченията при комуникационните права (както са квалифицирани правата по чл.39-41 от Конституцията в решението на Конституционния съд по к.д. №1/96 г.) се осъществяват чрез санкцията на закона. Криминализацията на клеветата е предвидена като една от юридическите гаранции, осигуряващи закрилата на достойнството на личността срещу злоупотреба с конституционните права на информация и на изразяване на мнение, в случаите в които мнението не представлява

квалификация или оценка, а становище по факти.

Правото на информация обаче, така както е дефинирано в чл.41, ал. 1 от Конституцията, е по-широко по обем от това, чието упражняване в нарушение на предвидените ограничения, е криминализирано като престъпление по чл.147 НК и чл.148, ал. 2 НК. Криминализацията на клеветата е държавна намеса, предвидена от закона, в правото на дееца да съобщава конкретни твърдения за някого, когато те са позорни или му приписват престъпление и не отговарят на истината, т.е когато накърняват неправомерно нечия репутация. Следователно криминализацията на клеветата е защита на правото на чест и достойнство на личността от недоброръчно упражняване правото на свободно изразяване чрез разпространяване на информация, когато деецът е субектът на гледната точка и автор на изразеното становище. Изпълнителното деяние на клеветата като противоправно лично поведение не включва търсенето, получаването или самото разпространение на материалните носители на информация като съвкупност от факти и обстоятелства, вече създадена от някой друг.

Същественото обстоятелство в настоящия случай е, че подсъдимият не си е измислил информацията, а я е научил от публичен източник и от информатор и тя възпроизвежда точно данните в досъдебното производство. Следователно, подсъдимият не е източникът на информацията за извършеното престъпление, а пресъздава коректно съдържанието както на публично оповестената информация от СДВР, така и на информацията, която се е съдържала към този момент в ДП № 170/2020 г. на 4 РУ-СДВР. Това означава, че подсъдимият, оповестявайки обективно съществуваща информация, не осъществява изпълнителното деяние на клеветата. Обратното тълкуване би довело до създаване на такова ограничение на правото на информация, което би застрашило съществуването на свободния поток на информация и на журналистиката изобщо и би обезкуражило откритото обсъждане от гражданите на въпросите от обществено значение. Подобно тълкуване, освен че е противно на закона, не кореспондира на никаква необходимост в едно демократично общество, така както се изисква в чл.10 ЕКПЧ.

На следващо място, както вече беше посочено, по делото не се доказва по несъмнен начин и това, че изнесената информация относно извършеното престъпление грабеж е невярна.

Установяването на отрицателните факти – че тъжителката не е извършила престъплението, нито е помагала да бъде извършено, което следва да е в основата на успешното доказване на процесното обвинение, обективно е възможно чрез изясняване на положителни факти – за действителното поведение на тъжителката по същото време, за причините, поради които тя евентуално е излъгала пред полицейските служители, респективно за причините, поради които полицейските служители са излъгали за това, което тя им е споделила. В конкретния случай с оглед изтъкнатите мотиви в постановлението за прекратяване на наказателното производство по ДП № 170/2020 г. по описа на 4 РУ-СДВР, свързани и с процесуалното поведение на тъжителката, както и с оглед показанията на полицейските служители за признанието, което се твърди, че е направила пред тях, се е изисквало частната тъжителка да ангажира доказателства, които да изяснят точния смисъл на защитното ѝ процесуално поведение.

Във връзка с изтъкнатите правни положения следва да бъде припомнено, че в разглеждания случай от съществено значение е отчитането на ролята на медиите и на печата в частност за функционирането на едно демократично общество. Журналистите имат важна роля в обществената дебат и този факт може да послужи като основание за високата степен на защита на тяхната свобода на изразяване и на информация.

Първостепенният съд в тази насока е изложил обстояйни съображения, включително основани на практиката на Европейския съд по правата на човека (ЕСПЧ), които въззивната инстанция споделя изцяло. Както вече беше изтъкнато, процесната публикация засяга въпроси от обществено значение, тъй като отразяването на престъпленията и на реакцията на правоохранителните органи служи на гражданите, за да се ориентират за собствената си безопасност и за функционирането на институциите, които са призвани да се борят с престъпността. В този смисъл публикуването на данните от неприключилото разследване не може да се приема за форма на необосновано любопитство. По отношения на конкретното деяние и споменатите лица по делото не са събрани доказателства, че отразяването не е обслужвало журналистическата задача на подсъдимия, защото той е преследвал нелегитимен частен интерес.

След като инкриминираната дейност представлява упражняване на журналистическа професия в обществен интерес, оттук наред следва да бъде изяснено дали изпълнението на служебните задължения при представяне на информацията е отговаряло на добрата журналистическа практика. В разглеждания случай съдът изследва тези въпроси за пълнота на съдебното произнасяне, защото изтъкнатите вече съображения относно недоказаността на обективната страна на престъплението са достатъчни за оправдаването на подсъдимия.

В съдебната практика на националните съдилища и на ЕСПЧ последователно е изведено, че печатът има за дълг да разпространява по начин, който отговаря на присъщите му задължения и отговорности информация и идеи по всички въпроси от обществен интерес. В решението по делото „Сънди таймс“ срещу Великобритания ЕСПЧ разяснява, че не само медиите са задължени да съобщават информация и идеи, към които е налице обществен интерес; също така и обществото има право да ги получава. Когато е извършена необходимата проверка относно истинността на информацията съгласно установената журналистическа практика чрез използване на обективно съществуващите и възможни източници на информация, е налице професионална добросъвестност, която изключва наказателната и гражданската отговорност (решение № 111/26.05.2000г. по н. д. № 23/2000г., ВКС, II НО).

По делото се установява, че подс. Д. Й. е пресъздал информация от прессъобщение на МВР за разследвано престъпление, а данни за самоличността на замесените лица – установил от източник от прокуратурата и чрез колегите си К.К. и А.М. – от източници от СДВР. Журналистическите източници на информация се ползват с особена закрила. Това е така, защото защитата на източниците е задължително условие, за да може пресата да изпълнява ролята си на „куче-пазач“ в демократичното общество. В практиката на ЕСПЧ се поддържа, че едно нареждане за разкриване на източника би имало потенциален възпиращ ефект върху готовността на хората да дават информация. Такова нареждане може да почива само на изключителни обстоятелства, свързани с жизненоважни обществени или лични интереси. По делото Гудуин (1994 г.) Европейската комисия по правата на човека провъзгласява за основен принцип защитата на източниците на информация от разкриване.

Изложените факти за извършената предварителна подготвителна дейност от подсъдимия преди написването на инкриминираната статия правилно са били оценени от първата инстанция като добросъвестна журналистическа практика, която освен умисъла за извършване на престъпление изключва и непредпазливостта на подсъдимия.

На следващо място, видно от съдържанието на тъжбата, тъжителката не твърди

лична злонамереност на подсъдимия – че съзнателно и целенасочено ѝ е приписал престъпление, въпреки че е знаел, че това не отговаря на действителното положение. В този смисъл няма твърдения за умисъл, какъвто поначало се изисква за съставомерността на клеветата. Излагането на твърдения за факти, установяващи умисъл, както и тяхната липса в тъжбата е правно значимо, защото се твърди, че престъплението е извършено във връзка със служебни правомощия на подсъдимия.

Поради всички изложени съображения въззивният съд намира, че единственият законосъобразен изход е именно обосноваването от районния съд с признаването на подсъдимия за невиновен и оправдаването му по повдигнатото обвинение на основание чл. 304 НПК.

Предвид изхода на делото по наказателното обвинение районният съд е решил правилно и въпросите, свързани с гражданския иск. По делото не се установява фактическият състав на неправомерното увреждане, защото не се доказва подсъдимият да е извършил противоправно деяние. Ето защо законосъобразно районният съд е приел, че искът с правно основание чл. 45 ЗЗД следва да бъде отхвърлен като недоказан.

В заключение, след обобщаване на резултатите от извършената на основание чл. 314 НПК служебна проверка на присъдата, въззивната инстанция не констатира основания за нейното изменение или отмяна, поради което прие, че следва да бъде потвърдена.

Така мотивиран и на основание чл. 338 вр. чл. 334, т. 6 от НПК, Софийски градски съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА присъда от 24.06.2021 г., постановена по н.ч.х.д. № 8303/2020 г. по описа на Софийския районен съд, Наказателно отделение, 106-ти състав.

РЕШЕНИЕТО е окончателно и не подлежи на обжалване. Да се съобщи на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____